

Seenaa Dhoksa Lakkoofsa Afurtamaa — Lakkoofsa Kudha Tokko

Lakkoofsa Kudha Tokkoo

Jeff Pippenger

2026-05-21

Macaafni Yo'eel ta'aatii xumuraa Waaqa irraa dhufuu ilaalchisee keessatti mul'ata kallattiin ibsame keessaa isa hunda caalaa ta'uu danda'a; Yo'eelis jalqabuma isaa keessatti dura bu'ee dhaloota afur kan gantummaa Waldaa Adventistii Guyyaa Torbaffaa Laa'odiiqeeyaatiin raawwatame ni eeru. Dhaloonni afran sun, badiisa sadarkaa irraa sadarkaatti dabalaa deeme kan lakkoofsa jalqabaa Yo'eel keessatti bakka bu'ame, xureeffamoota afur kan sadarkaa irraa sadarkaatti dabalaa deeman, kan Hisqi'eel boqonnaa saddeet keessatti ibsaman waliin wal simatu. Bara 1863 irraa hamma 1888tti dhaloota jalqabaa bakka bu'a; innis ergaa bu'uura Millerootaa, akkuma chaartota qajeelchitoota durii 1843 fi 1850 irratti bakka bu'etti, kan Habaquuq boqonnaa lama keessatti bakka bu'e, akkasumas kan kakuu, akkuma gabateewwan lamaan Abboommi Kurnanii keessatti bakka bu'etti, diduu isaa bakka bu'a.

1888 irraa kaasee hanga 1919tti dhaloota muuxannoo qajeelummaa amantaan argamu didde bakka bu'u; muuxannoo sanaas waldaa Filadelfiyaaatiin fakkeeffamu ni oomisha. Dhaloota jalqabaa keessatti fincilli hojii hooggansa William Milleriin bakka bu'ame irratti xiyyeeffate; dhaloota lammaffaa kan 1888 keessatti immoo hooggansi Hafuura Raajii jala mormiin ka'e. Dhaloonni sadaffaan kan 1919 kitaaba William Warren Prescott, **The Doctrine of Christ**, jedhuun jalqabe; bara 1957 keessa kitaaba **Questions on Doctrine** jedhuun xumurame. Dhaloonni sadaffaan sun dhaloota Addaantizimii addunyaa wajjin walii galuuti; yeroo Addaantizimiin hojiiwwan yaalaa isaanii **American Medical Association** irraa beekamtii argachuuf, akkasumas kolleejjota isaanii ogeessota barnootaa Pirootestaantizimii gantuu fi Kaatolikii Roomaa irraa beekamtii argachuuf barbaade ture.

Dhaloota sadaffaatti gorsiin barnootaa qalama Ellen White irraa ba'e ni tuffatame; bakka isaa immoo hojiirra oolmaawwan barnootaa sobaa kan addunyaa, akka falaasama barnootaa Giriikitti bakka bu'amuun ni kaa'ame. Barnoonni Giriikii waaqayyittii Athenaatiin bakka bu'ameera; isheenis mana qulqullummaa Parthenon dachaa ta'e kan Naashviil, Tennessee keessatti argamu keessatti kabajamtee dhaabbatee jirti.

Barumsi dhugaan Macaafa Qulqulluu keessatti manneen barumsaa raajotaa, kan raajicha Eliishaa wajjin walqabatan keessatti fakkeenya ta'eera. Fincilli Maqaabee kan bara dhaloota Kiristoos dura 167 jalqabee hanga bara dhaloota Kiristoos boodaa 70tti, yeroo Yerusaaalem barbadaa'e sanatti geesse, kutaa guddaadhaan aadaa fi saba biyya ulfina qabdu durii isa lafa qabatamaa sana keessatti seensa barnoota Giriikii mormuudha ture. Mormiin Maqaabeewwanii sadarkaa hundatti dhiibbaa Giriikii irratti fincila ture; garuu dhiibbaan barnootaa Giriikii seenaa fi kaka'umsa hinaaftota Maqaabee keessatti hammam bal'inaan babal'atee ture jechuun, dhugaa isa barnoonni Giriikii

Yihudoonni Yesus Kiristoosin akka Masiihii isaanii didanitti walqabatee ta'e keessaa adda baafamuu hin danda'u; jechuunis, tarii inni qooda guddaa keessaa isa hunda caalaa qaba ture. Dhiibbaa hamaa barnoota Giriikii Yihudoota irratti geessise, akkasumas gumaacha barnoota sobaa inni Yihudoonni Kiristoosin diduu fi fannisuutti godhe adda baasuudhaan kitaabonni barreeffamanii jiru.

Fincila Makkabee'n fincila 1776 keessatti biyya ammayyaa hafuura ulfina qabeessa taate keessatti raawwatame waliin wal-sima. Yeroo ammaa kana keessatti, Yuunivarsiitiiwwan galmaa'an 4,000 ol ta'an Ameerikaa keessatti jiru; isaanis falsafaa barnootaa Giriikii fi Yesuwiitotaa irratti hundaa'anii ijaaramanidha. Jeequmsi fi seera-dhabdeen waggoota kudhan ol darbanii as mul'atan, kallattiidhaan giddu-galoota barnootaa jedhaman Ameerikaa keessatti argaman irraa hordofamuu danda'a; giddu-galoonni kun waggoota dheeraaf barattoota warra duraanuu karaa miidiyaa fi madda bashannanaa tiin haala qophaa'anitti, falsafawwan addunyaawaa yeroo Kacaasa Faransaayii keessa turee falsafawwan sheexaanummaa irraa maddan akka fudhatanitti sammuu isaanii keessatti dhaabbachiisaa turan. Barattoonni yuunivarsiitii har'aa, osoo gara giddu-galoota barnootaa ummata adii, Kiristaanotaa fi seenaa Ameerikaa isa dhugaa irratti haleellaa raawwachuuf qophaa'anii ijaaramanii hin seenin dura, jireenya akka Sodoomii fi Gomoraa bakka buufatu fudhachuuf duraanuu qophaa'anii turan. Lammiin Ameerikaa har'aa, sirna haqaa sadarkaa lamaa yeroo hunda jiru kan Kitaaba Qulqulluu fi Hafuurri Raajii keessatti akkuma ibsame haqni fi dhugaan daandii irratti gatamuu isaa raawwachiisu hubachuu barbaadu, haalli yeroo ammaa kun haleellaa kaayyoo irratti hundaa'ee qophaa'e irraa akka oomishamaa jiru hubachuu qaba; haleellaan kunis bara jireenyaa jalqabaa irraa eegalee sirna barnootaa ilmaan namaa mootummaa addunyaa kan warra filatamoo harka jala oolchuuuf qophaa'e—humna jawwee sana!—tiin sammuu keessatti dhaabamaa jira.

Barreewwan Ellen White keessatti mata-dureewwan gurguddoo shan jiru; barnoota, fooyya'iinsa fayyaa, jiraachuu Kiristaanaa, mata-duree Wal'aansoo Guddaa fi waaqeffannaa qabatamaa. Barnoonni mata-dureewwan gurguddoo shanan keessaa tokko kan Hafuura Raajii keessatti argamu dha; Ellen White immoo akkuma raajota dubbii Waaqayyoo keessatti eeraman hundumaa raajii macaafa qulqulluu turte. Kana keessaa wantoota biroo gidduutti, kun jechuun jireenyi ishee fakkeenya warra kuma dhibba afurtamii afur ta'aniifii fi isaanii ti jechuu dha. Namni kam iyyuu Kiristoos qofa fakkeenya keenya ta'uu qaba jedhee yaaduu isaa dura, Phaawuloos akkana jedhu:

Sababni iyyuu isin Kiristoos keessatti barsiisota kuma kudhan yoo qabaattan illee, abbootii hedduu hin qabdan; ani mootummaa misiraachootiin Kiristoos Yesus keessatti isin dhalcheeraatii. Kanaaf ani isin kadhada, ana fakkaadhaa. 1 Qorontos 4:15, 16.

Akka raajii Ellen White fakkeenya dha. Yeroon Ellen White gahee miseensa boordii ta'uutti fudhatte yeroo tokko qofa ture; yeroo sanas hundeeffama koleejjii akka qajeelfamoota barnoota dhugaa, akkuma tajaajila ishee keessatti matadureewwan guguddoo shanan keessaa tokkootti ibsaman, hammateetti ture. Koleejji sun Madison, Tennessee keessatti argamu, aanaa magaalaa guddaa Nashville, Tennessee keessatti argama. Isheen boordii hundeesitootaa koleejjii Madison irratti bara 1904 irraa jalqabdee hamma waggaa tokko du'a ishee bara 1915 duraatti ta'uuf walii galtee kennuu qofa utuu hin ta'in, lafa koleejjichi irratti hundeeffame filachuufis gahee murteessaa

qabdi turte. Nashville wiirtuu sirna barnootaa Giriikii isa seenaa Makkabota keessatti Yihudoonni Masiihii isaanii akka hin fudhanne gargaaree dha; Makkabonni sunis Protestantizimii gantuu bara yeroo ammaa keessa jiraannu kanaa fakkeenya ta'u. Sararri Makkabota seenaa dhokataa keeyyata afurtamaa keessatti cimsee kaa'ameera; innis Protestantizimii gantuu isa amma guutummaatti bu'aalee badiisaa sirna barnoota Giriikii isa walumaagalatti isuma tokkoo ta'e, garuu bifa ammayyaa ta'een, barsiifame bakka bu'a.

Dhaloota sadaffaa Adventism keessatti, hoggantoonni bara 1888 keessa Hafuura Raajii kan didan, sirna barnootaa isaanii caasaa akkireediteshinii addunyaatti dabarfani kennuu filatan. Nashville wiirtuu mallattoo barnoota dhugaa fi sobaa lamaan isaanii iyyuu bakka bu'a. Raajiin magaalaa addunyaan barnoota Giriikii kabajnee dhaabuuf filatte sanauma filatte; sababiin isaas, barnoota Giriikii kan dhugaa kutaa-kutaatti addaan baasuudhaan guutummaa isaa balleessu irratti hundaa'e irraa adda ta'ee, barnoonni dhugaan bu'uura ijoo mata-dureewwan guguddoo afur kaan obboleettii White kan fooyya'iinsa fayyaa, waaqeffannaa hojii irra oolu, jireenya Kiristaanaa, fi keessumaa mata-duree Wal'aansoo Guddaa ti.

Yesuus yeroo hundumaa dhuma jalqabaatiin ibsa; qorumsi keessatti Iddoo Biqiltuu Eeden geggeeffame immoo qorumsa amma addunyaan ittiin wal dura dhaabbatte ni mul'isa. Qorumsi yeroo dhumaatti jiru qorumsa macaafa qulqulluu hunda wajjin tokko dha; sababiin isaas Waaqayyo gonkumaa hin jijjiiramu. Qorumsi macaafa qulqulluu adeemsa qorumsa tarkaanfii sadii qabu dha; inni xumura adeemsa qorumsa sanaatti garee lama ifatti mul'atan uuma. Ergamaan inni jalqabaa tarkaanfiiwwan sadan kana akka "Waaqayyoon sodaa, ulfina Isaaf kennaa; sababiin isaas yeroo qorumsa murtii agarsiiftuu dhugaa-bsobaa ta'e dhufeera" jedhuun ibsa. Tarkaanfii jalqabaa ajaja muka beekumsa gaarii fi hamaa irraa akka hin nyaanne ture. Hevii sodaa Waaqayyoo barbaachisaa ta'e waan dhabdeef, qorumsa muka sanaa kuftee ija isaa, isa gaarii fi hamaa ta'ee bakka bu'ee dhihaate, nyaatte. Sodaan Waaqayyoo Addaam keessa ture fincila muka sanaa keessatti akka hin hirmaanne isa hin dhowwine; murtiin immoo lamaan isaanii irratti dhufe; isaanis jireenya argama Waaqummaa keessa jiraatu irraa adda ta'e ifatti mul'isan.

Qormaata guyyoota dhuma akeekkachiisa dabalata beekumsaa mul'ata Yesuus Kiristoos keessatti chaappaa irraa hiikame, yeroo xumura qorannaan ilmaan namootaa dhihaatutti nyaachuu irratti jalqaba. Adveentizimii wajjinis ta'e warra Adveentizimii alaa jiran wajjin, qormaanni sun fudhachuu yookaan diduu dabalata "beekumsaa" yeroo keenya keessatti chaappaa irraa hiikame irratti hundaa'a. Qormaanni beekumsaa sun muka qorumsaa iddoo Eeden keessatti argamuun bakka buufama; innis beekumsa gaarii yookaan hamaa bakka bu'a. Barnootni dhugaa bara 1904 keessatti Nashville, Tennessee keessatti argamee fi mallatteeffame; barnootni sobaas bara 1897 keessatti Nashville keessatti argamee fi mallatteeffame; ergasii immoo bara 1920 keessatti akka ijaarsa dhaabbataa ta'etti irra deebi'amee ijaarame. Jireenya raajittittii keessatti barnootni dhugaa Nashville keessatti kabajamee ture; barnootni sobaas akkasuma kabajamee ture. Du'a ishee bara 1915 booddee, barnootni sobaa ijaarsa lammaffaa fi dhaabbataa mana qulqullummaa Parthenon keessatti deebi'ee dhaabame; barnootni dhugaas geggeessitoota mootummaa Addunyaa wajjin walitti araaramanii waldaa isaanii Laa'odiiqeyaa Guyyaa Torbaffaa Adveentistii keessatti didame.

Maqaan “Athens of the South” jedhamee Nashville ittiin waamamu, ijaarsi sun agarsiisa Centennial Exposition bara 1897 keessatti giddugala ta’ee akka filatamu irratti dhiibbaa geessise. Ijaarsi hedduun agarsiisicha keessatti argaman fakkeenya duraanii irratti hundaa’anii turan. Haa ta’u malee, Parthenon qofa isa guutummaatti akkuma jalqabaatti deebisee hojjetame ture. Nashville inni har’aa, Tennessee, muuziqaadhaan beekamaadha; garuu osoo Johnny Cash Museum hin jiraatin dura, Nashville sirbaan utuu hin ta’in, barnootaadhaan beekama ture.

Bara waggoota 1850mootaatti, Naashviil dhaabbilee barnoota olaanaa hedduu hundeessuudhaan maqaa waamamaa “Athens of the South” jedhu duraanuu argatee ture; magaalaa kibba Ameerikaa keessaa sirna manneen barnootaa mootummaa jalqabaa hundeessites ishee ture. Dhumarratti jaarraa sanaa xumura irratti, Naashviil Yunivarsiitii Fisk, Akaadaamii St. Cecilia, Akaadaamii Montgomery Bell, Koolleejjii Yaalaa Meharry, Yunivarsiitii Belmont, fi Yunivarsiitii Vanderbilt hundi balbala isaanii akka banan ni argite. Yeroo sana, Naashviil magaalaa kibba keessaa tokko, bareedinaa fi qaroominaan beekkamaa, badhaadhummaa fi aadaa guutuu taate akka taate ni beekamti turte.

Icciiitii jal’inaa Dubbii Wangeela hafuuraan kenname keessatti maqaa fi gocha lamaanuu dha. Hafuuri qulqulluun Seexanaa fi phaaphaasii—kan obboleettiin White nama harka mirgaa Seexanaa jette—akka icciiitii jal’inaatti ibsa. Haa ta’u malee, “icciitiin jal’inaa” walitti makamuun dhugaa fi dogoggoraa illee ibsa. Dhaloonni afur gantummaa Yo’el keessa jiran jibbinsa suukanneessaa afur kan boqonnaa saddeetffaa Hisqi’el keessatti hammaataa deemu wajjin wal sima. Dhugaa-baatonni lamaan sun waldoota afur jalqabaa Mul’ataa wajjin wal siman; waldoon sadaffaan immoo walmakaa amantii Kiristaanaa fi amantii waaqeffannaa mootummaa alagaa Konstantiin raawwateen bakka buufama. Waldoonni afur jalqabaa sunis seenaa Israa’el durii wajjin wal siman; seenaa Israa’el ammayyaa kan fakkeenyaan agarsiisu dha.

Bara Israa’el durii sadaffaatti, mootonni Israa’el saba kaan warra gonkumaa saba Waaqayyoo wajjin kakuu tokko keessa galfamuu hin qabne wajjin michummaa godhatan. Waliin-simannaan Israa’el durii isa sirriitti mul’atu fi waldaa Kiristaanaa akkuma kitaaba Mul’ata keessatti ibsame, mata-duree raajii ta’ee qo’annoo Habakkuk’s Tables jedhamutti ifatti dhihaateera. Yo’el dhaloota afraffaa fi isa dhumaa, warra saba kakuu filatamaa Waaqayyoo ta’anii irraa “kutaman,” maanguddoota digdamii shanan warra xuraa’ummaawwan afur Iizqi’eel keessatti hammaataa deemaniin aduu sagadan wajjin walitti hidhata. Dhaloonni afraffaan sun, keessatti Adveentizmiin Guyyaa Torbaffaa Laa’odiiqiyaa seera Dilbataatti aduu sagadanii irraa kutaman, waldaa afraffaa Tiyaatiraa wajjin wal-sima; isheenis bulchiinsa paphaasummaa bara 538 yookaan seera Dilbataa isa dhihoo dhufu sana fakkeessiti. Waldaan sadaffaan Phergaamoon “waliigaltee” bakka bu’a; jechuunis Israa’el durii mootummoota waaqeffannaa tolfamaa wajjin hiriiruu, yookaan Qonistanxiinos waaqeffannaa tolfamaa Kiristaanummaa wajjin makuu; ragaawwan lamaan sunis dhaloota sadaffaa bineensa lafa irraa, Mul’ata boqonnaa kudha sadii keessatti ibsame, dubbatu.

Dhaloota afran dhalootaa Ameerikaa, kan dhugaawwan biroo keessaa yeroo garbummaa waggoota 400/430tti Gibxiin fakkeenya itti ta’an, yeroo Fara’oon bishaanota Galaana Diimaatti liqimfamee dhumetti xumuraman. Bishaanonni sun dhuma saba isa yeroo Waaqayyoo karaa raajicha Musee Israa’el durii bilisa baaseetti murtiin itti raawwatamuu qabu agarsiisan. Yeroo murtiin Waldaa

Waaqayyoo irratti xumuramu keessatti Ameerikaan ni murteeffamti; kanaafuu bishaanichi jireenya Fara'oon xumure sun, yeroo Waaqayyo ummata Isaa filatamoo bilisa baasutti bubbeen bahaa bishaanota bakka isaanii qabsiisee ture gad dhiifamuun Fara'oon irratti akka dhufe hubatamuu qaba. Bubbeen bahaa balaa sadaffaa isa yeroo lafuuwwaan Mul'ata boqonnaa kudha tokkoo dhufu seera Dilbataa irratti rukutuudha.

Dhaloonni bineensa lafaa isa afraffaa fi isa xumuraa dura jiran, gaanfota mootummaa Rippabiliikaanii fi Pirotestaantii lamaan irratti guutamaniiru. Marii waliigalteettii gaanfa mootummaa Rippabiliikaanii isa dhaloota isaa isa sadaffaatti raawwatame, yeroo waraana addunyaa isa jalqabaa naannoo ture keessatti mul'ate; innis Ameerikaan caasaa dinagdee ishee guutummaatti warra addunyaawota Federal Reserve jedhamaniif dabarsee kennuu ishee agarsiise. Yeroo sanuma keessatti Adventizmiin Guyyaa Torbaffaa Laa'odiiqeyaa hojii fayyaa fi hojii barnootaa isaa ulaagaalee barnootaa fi yaalaa addunyaa kanaatiin “eeyyamsifamu” akka argatu barbaade. Akka gochimaatti, “iccitii jal'inaa” waliigaltee Konstantiin fi mootota Israa'el durii humnoota addunyaa wajjin godhan agarsiisa. Jechi hafuura kaka'umsaatiin waliigaltee kana ibsuuf fayyadame “amalgamation” dha; innis galmee jechootaa bara Ellen White keessatti akkas jechuun hiikameera; “amalgam keessa makuu yookaan tokkoomsuu; walitti qindeessee makuu.” Muka beekumsa gaarii fi hamaa jechuun muka amalgamation ti, muka waliigalteetii ti. “Wal'aansoon guddaan isa dhumaa,” jechuun yeroo inqilaaba seera Dilbataa ti; qophiin mootummaa Seexanaa inqilaaba sanaaf godhus “iccitii jal'inaa” dha; innis ogummaa namaa mul'ata Waaqummaa wajjin walitti maku.

“Seexanni yeroo ammaa kana lola jabaa isa dhumaa keessatti, yeroo hundi garee isaanii filatan sanatti, karoorra isaa diriirsuuf cimsee hojjetaa jira....”

“Addunyaa keessatti sagaleewwan jiran, humnoota ol'aantummaa qaban hubadhaa. Sagaleen kadhannaa kamiyyuu jiraa? Mallattoon Waaqni beekamamuu isaa agarsiisu kamiyyuu ni mul'ataa? Luboonni jiru, baay'een isaanii jiru; garuu isaan seera Yihowaa miila isaanii jalatti dhidhiitachaa jiru. Uffanni isaanii dhiiga lubbuuwwaniin xureeffameera. Tuutni guddaan hafuurota hamatti aarsaa dhiheessaa jiru. Isin warri ajajamuu fi ajajamuu dhabuu gidduutti raafamtan, ilaalaa. Yaada keessaniin tuuta guddaa iddoo aarsaa Seexanaa irratti waaqeffachaa jiru ilaalaa. Muuziqaa, afaanis, isa barumsa olaanaa jedhamee waamamu sana dhaga'aa. Garuu Waaqni maal jedhee isa labsaa?—Icciitii hamminaa.” Pamphlets, 004, 11.

Yeroo wal'aansoon inni dhumaa yeroo “hundinuu gama isaanii ni filatu”tti qorichi Iddoo Eeden keessatti ture irra deebi'amee dhihaata. Qorichi inni jalqabatti muka tokko qofa gidduu iddoo biqiltuu tokko keessatti addaan baafamee ture, inni dhuma irratti, addunyaa guutuu keessatti irra deebi'ama. Hojii Seexanaa dura waraana isa dhumaa keessaa jiru “iccitii jal'inaa” dha; innis “barumsa olaanaa!” jechuun ibsameera. Mallattoon “barumsa olaanaa” biyya bineensa lafaa keessatti argamu Naashviil, Teneesii keessatti argama; isheenis 'Ateensii Kibbaa' jedhamee waamanti; achittis mana waaqeffannaa Paarteenoon argama; kunis barumsa dhugaa yeroo tokko Naashviil keessatti Koolleejjii Maadiisooniin bakka bu'amee ture waliin wal bira qabamee dha. Ibsi armaan gadii kaka'umsa irraa dhufe guutummaatti xumura barruu kanaa irratti caqasameera; garuu yeroo kana irratti qabxiileen muraasni xiyyeeffannoo argachuu qabu.

“Hundinuu ogummaa barbaachisaa ta’e qabu; iccitii hammina seenaa lafaa kana xumuru keessatti qooda guddaa qabu sana of eeggannoodhaan qorachuu qabu...”

“Garaan jidduu gara Jannata deebi’ee ijaarametti geessu hin jiru. Ergaan guyyoota dhumaa kanaaf namaaf kenname kun mala yaad-rimee namaatiin walitti makamuu hin qabu...”

“Warri Waaqni amanamummaa olaanaa itti kenne fi iddoo ol’aanaa irratti ol isaan kaase, ifa samii irraa gara ogummaa namaatti garagalu danda’u.... Warri amala isaanii akka isaan Waaqayyo wajjin hojjetoota ta’anii hojii hojjetan, akkasumas galata Waaqayyoo argatan taasisu qabaachuu barbaadan hundinuu, diinota Waaqayyoo irraa of addaan baasuu, dhugaa Kiristoos Yohaannisitti kenne inni immoo addunyaatti kennuuf eegu qabu.” Manuscript Releases, volume 18, 30–36.

“ሁሉ” የሚባሉት “ጥበብ” የሚያስፈልጋቸው ሰዎች በመጨረሻ ሁለት የአምልኮ ክፍሎችን የሚያፈርስ የፈተና ሂደት ውስጥ የሚገቡትን ሁሉ ይወክላሉ። “ጥበብኞች” ደግሞ የሚያስፈልጋቸውን “ጥበብ” የሚያገኙ ናቸው። የፈተናው ሂደት የሰው ልጅ የፈተና ጊዜ ከመዘጋቱ በቅርቡ፣ የኢየሱስ ክርስቶስ ራዕይ በሚፈታ ጊዜ ይጀምራል። ያ መፈታት “የእውቀት መጨመር” ያስከትላል። ከኢየሱስ ክርስቶስ ራዕይ ጋር የተያያዘውን ፈተና የሚጋፈጡ ሰዎች እሁድ ሕግ ጊዜ የምሥራቅ ነፋስ ከመምጣቱ በፊት ለመምራት፣ ለማዘጋጀት እና ለመቀደስ የተዘጋጀውን የትንቢታዊ እውቀት “ዘይት” ያገኛሉ። “መልካምና ክፉ ዕውቀት ዛፍ” ሊባለ ወይም ሊጣል የሚገባውን የሰማይ እንጀራ ሐሰተኛ ቅጂ ምልክት ነው።

Galiilaa keessatti, mana sagadaa Qifirnaahom keessatti, Yesuus tajaajila Isaa keessatti yeroo biraa kam iyyuu caalaa hordoftoota baay’ee ta’an haala tokko keessatti dhabe. Achitti qorichi jiru, dubbiin raajii Kiristoos dubbate sun hiika kallattiitiin moo hiika hafuuraatiiniin akka fudhatamu ture; warri qorama sana kufan immoo kufan—sababiin isaas, namni dubbii afaan Waaqayyoo keessaa ba’u hundumaan jiraachuu akka qabu waan dagataniif. Kiristoos ifatti ibsee ture akka Inni Buddeena samii irraa buufame ta’e; warri qorama sana kufan immoo Dhugaa ogummaa namaatiin, kan Giriikotaatiin bakka bu’ame, walitti makanii turan.

Utuu Hewaan kufaatiin biqiltuu Eeden jalqabuu isheetiin dura, Kiristoos Addaamii fi Hewaan lamaan isaanii iyyuu ija muka beekumsa gaarii fi hamaa irraa akka hin nyaanne ajaje ture. Tarkaanfiin jalqabaa keessaa sadan wangeela bara baraa sodaa Waaqayyoo ti.

“Yaanniin dhugaa ajaa’ibsiisaa mul’ataa haa hubatu, innis humna isaa mata-duree salphaa fi faayidaa hin qabne irratti oolchuudhaan gonkumaa hin quufu; inni barruu xurii fi bashannana hojii malee, warra dargaggoota yeroo ammaa hammeessaa jiranii irraa jibbaan ni garagala. Warri walaloo fi ogeessota ogummaa Macaafa Qulqulluu wajjin walqunnamtii godhanii, lubbuun isaanii hojii ulfina qabeessa gootota amantii irraa kakaafamte, dirree yaadaa badhaadhaa sana keessaa garaa caalaa qulqulluu fi sammuu caalaa ol-kaafameen ni ba’u; kunis akka isaan barreessitoota addunyaa beekamoo hundumaa qorachuudhaan yookaan hojiiwwan Fara’oonotaa fi Herodotaa fi Qeesarota addunyaa kanaa ilaaluudhaanii fi ulfina kennuutiin hojjetaman caalaa ti.”

“Humni dargaggummaa baay’een isaanii hojii malee ciisu; sababiin isaas, sodaa Waaqayyoo jalqaba ogummaa hin godhan. Gooftaan Daani’eliif ogummaa fi beekumsa kenne, sababiin isaas inni humna kamiin iyyuu isa qajeelfamoota amantii isaa irraa gufachiisu dhiibbaa jala

seenuu hin feene. Sababiin keenya keessatti namoonni sammuu qaban, nama jabina qabu fi gatii dhugaa qabu muraasa ta'aniif, isaan guddata argachuuf yaadu, yeroo isaan samii irraa of addaan kutanitti.” Messages to Young People, 255, 256.

Hewaan “sodaa Waaqayyoo” ishee dhabe. Jechoota Waaqayyoo duratti akka hollattu qabdi turte; kun immoo amala warra dhibba afurtamii afurii kuma tokkoo fi afurtamii afurii dha. Sodaan Waaqayyoo qormaata sadan keessaa isa jalqabaa dha; innis yeroo Dubbiin raajii banamu jalqaba, dhuma irrattis garee ogeeyyii fi garee gowwootaa uuma. Warra ogeeyyii ta'uuf murteeffaman keessatti jalqabi jecha Waaqayyoo duratti hollachuu dha. Hewaan garuu kana hin goone; yeroo tarkaanfii lammaffaa adeemsa qormaataa wajjin walitti buute ulfina Waaqayyooof kennuu hin dandeenye; achiis yeroo murtii wajjin walitti buute, qullaa Laa'odiiqeyaa mul'iste.

“Warri hundinuu kan amala kiristaanaa guutuu taasisuu barbaadan hundi mootummaa Kiristoos baachuu qabu. Yoo isaan Kiristoos Yesus keessatti iddoo samii keessa walii wajjin taa'uu barbaadan, yeroo lafa kana irra jiranitti Isarraa barachuu qabu. Kiristoos ofii Isaa hin gammachiifne. Jireenyi Isaa guutuun guddina gaarummaa qulqulluu, ofittummaa hin qabne tokkoo ture. Inni uumama namaa fudhate; akka addunyaa kufeetti, Seexanaaf fi manneen sagadaa isaatti, univarsiitii samii keessatti, addunyaalee hin kufiniif, uumamni namaa yeroo uumama waaqummaa Isaa wajjin tokko ta'etti guutummaatti seera Waaqayyootiif ajajamaa ta'uu danda'u agarsiisuuf. Hundinuu, ‘Akkan fayyuuf maal gochuun qaba?’ jedhanii gaafachuu qabu. Waaqayyoo garaa gad of qabu, qalbii caccabduu, isa dubbii Isaatti hollatu barbaada. Ibsaa samii irraa dhufu kan argachuu dandeenyu iddoo aarsaa waaqummaa irraa qofa; ibsaan sun yeroo fudhatamutti hanqina keenya guutummaatti akka arginu nuuf kenna, ulfinaa fi surraa Kiristoosis nuuf mul'isa. Yeroo kun argamutti, Waaqayyoo nu harka Hafuura Qulqulluutiin kennata; Innis gara dhugaa hundumaatti nu geggeessa.” Bible Echo, July 20, 1896.

Dhugaanii fi dogoggorri walitti makamuun hojii Seexanaa ti; kunis iccitii jal'inaa jedhamuun beekama. Sochiilee dhumaa murtii qorannoo keessatti waliigalteen ilmaan namootaa hundumaa Parthenon mana qulqullummaa Naashvil, Teneesii keessatti dhaabamee jira.

“Dargaggoonni keenya yeroo isaanii afaanota Giriikii fi Laatiinii barachuudhaan beekumsa argachuuf kennanii dabarsanitti, yeroo sana mataan isaanii fi garaan isaanii miira barreessitoota amanamummaa hin qabne sanaa—kanneen afaanota kana sirriitti dhuunfachuuf isaan qoratan—guutamaa jiranitti, gara yunivarsiitotaatti erguun ogummaa miti. Isaan beekumsa homaa barbaachisaa hin taane, yookaan barsiisa Barsiisaa Guddichaatiin wal hin simne argatu. Akka waliigalaatti, warri karaa kanaan baratan of-guddisuu guddaa qabu. Isaan sadarkaa barnoota ol'aanaa isa hundumaa caalu ga'eerra jedhaniiru; akkasumas akka warri yeroo kana irraa kaasee barattoota hin taaneetti of qajeelchuudhaan boonu. Tajaajila Waaqayyootiif ni manca'u. Yeroon, qabeenyi, fi qorannoon namoonni baay'een barnoota wal bira qabamee ilaalamuun faayidaa xiqqaa qabu argachuuf itti baasani, barnoota isaan namoota dhiiraa fi dubartoota gama hundumaan guutuu ta'anii, jireenya hojii irra ooluuf qophaa'an isaan taasisu argachuuf ooluu qaba ture. Barnoonni akkasii isaaniif gatii hundumaa caalu qabaata ture.”

“Barattoonni keenya yeroo manneen barnootaa keenya keessaa bahan maal of wajjin fudhatanii deemu? Eessa deemaa jiru? Maal hojjechuuf jiru? Beekumsa kan isaanii dandeessisu akka warra kaan barsiisan qabuu? Akka abbootii fi haadholii ogeeyyii ta’aniif barataniiru moo? Mataa maatii tokkoo irra akka barsiisota ogeeyyii ta’anii dhaabachuu ni danda’uu? Jireenya isaanii mana keessatti ijoollee isaanii akka gaariitti barsiisuu ni danda’uu, akka maatiin isaanii maatii Waaqayyo gammachuun ilaalu ta’uuf, maaliif jechuunis inni maatii samii keessatti argamuuf mallattoo waan ta’eef? Barumsa isa qofa, isa dhugumaan ‘barumsa olaanaa’ jedhamee waamamuu danda’u, fudhataniiru?”

“Barumsi ol-aanaa maali? Barumsi kamiyyuu barumsa ol-aanaa jedhamee waamamuu hin danda’u yoo inni fakkaattii mootummaa samii hin qabaanne, yoo inni dargaggoota dhiiraa fi dubartoota akka Kiristoosiitti akka ta’an hin geggeessin, fi akka isaan bakka Waaqaatiin maatii isaanii dura dhaabachuu danda’anitti isaan hin qopheessin. Yoo yeroo jireenya mana barumsaa isaa keessatti dargaggeessi tokko afaanota Giriikii fi Laatiinii, akkasumas yaadota hojii barreessitoota hin amanne keessatti argaman beekuu argachuu dhabe, kasaaraa guddaa hin baafanne. Yoo Yesus Kiristoos gosti barumsaa akkanaa barbaachisaa akka ta’e ilaalchisee ta’ee, bartoota isaa warra inni hojii guddaa isa yeroo kam iyyuu namoota du’aniif kennametti raawwachuuf barsiisaa ture, isa addunyaa keessatti bakka bu’uuf, barumsa kana isaaniif hin kenninee ree? Garuu, kana irraa kan hafe, dhugaa qulqulluu harka isaanii keessa kaa’e, akka inni salphina isaatiin addunyaatti kennamuuf.”

“Yeroo tokko tokko hayyoonni afaan Giriikii fi Laatiinii ni barbaachisu. Namoonni muraasni afaanota kana barachuu qabu. Kun gaariidha. Garuu hundi isaanii miti, akkasumas baay’een isaanii afaanota kana barachuu hin qaban. Warri beekumsi afaan Giriikii fi Laatiinii barnoota ol-aanaa argachuuf murteessaa dha jedhan, fagoo arguu hin danda’an. Akkasumas, beekumsi iccitii wanta namoonni addunyaa saayinsii jedhanii waaman mootummaa Waaqayyoo keessa seenuuf barbaachisaa miti. Seexanni isa sammuu namaa marii gowwoomsaa fi duudhaa namaan guuta; isaanis barnoota dhugaa isa ol-aanaa irraa nama hambisu, akkasumas barataa wajjin ni bada.”

“Warri kanneen barumsa sobaa fudhatan gara samiitti hin ilaallan. Isaan Isa Ifa dhugaa ta’e, ‘kan nama hundumaa gara biyya lafaatti dhufu hundumaa ibsu’ hin argan. Dhugaa bara baraa akka waan dhugaa hin ta’initti ilaalanii, atoomii tokko addunyaa jechuun, addunyaa tokko immoo atoomii jedhu. Warra barumsa ol aanaa jedhamu fudhatan keessaa baay’eedhaaf Waaqayyo, ‘Ati madaalii keessatti madaalamtee, hir’ina qabduu taatee argamte,’ jedha,—beekumsa hojii qabatamaa keessatti hir’ina qabda, yeroo akkamitti bu’a qabeessa taasisanii itti fayyadaman beekuu keessatti hir’ina qabda, Yesuusiif akkamitti hojjetan beekuu keessattis hir’ina qabda.” Review and Herald, August 17, 1897.

Akeekkachi kubbistuu Naashviil magaalaa akka tasaa filatamte miti; murtii kallattiidhaan Adveentistoota Guyyaa Torbaffaa, Yunaayitid Isteets fi addunyaarratti fide dha. Kubbuubban ibiddaa Naashviil gareewwan adda addaa Adveentizimii, bineensa lafa keessaa bahu, fi addunyaa irratti amala addaddaa ni bakka bu’u. Kubbuubban ibiddaa Naashviil murtii Waaqayyoo barumsa sobaa irratti dhufe dha; kunis muka beekumsaa gaarii fi hamaa jedhamuun mallatteeffama.

Barumsa kana maxxansa itti aanu keessatti qo’annoo kana itti fufna.

“Gooftaan Yesus fakkeenya garaagaraatiin amala hammeenya qabeessaa fi dhiibbaa gowwoomsaa warra saba Waaqayyoo ari’ataniin beekamanii turan Yohaannisitti agarsiise. Hundumtuu iccitii jal’inaa isa xumura seenaa lafaa kana keessatti iddoo guddaa qabu of eeggannoodhaan qorachuuf ogummaa barbaadu. Ibsi Waaqayyoo waa’ee hojii jibbisiisaa jiraattota humnoota bulchiinsa addunyaa, warra waldaalee iccitii fi walitti hidhamiinsa garaagaraatti of hidhan, seera Waaqayyoo hin kabajne, dhiheesse, saba ifa dhugaa qaban hammina kana hundumaa irraa qulqulluu ta’anii akka of eeganiif isaan dandeessisuu qaba. Amantoonni sobaa addunyaa hundumaa caalaatti hojii isaanii hamaa mul’isu; sababiin isaas gareen lama qofa jiru, warra abboommii Waaqayyoo eeganiif fi warra seera qulqulluu Waaqayyoo irratti waraana banan....”

“Diinummaan sanyii dubartii fi bofa gidduu jiru Gooftaadhaan ifatti murtaa’eera. ‘Ani sii fi dubartittii gidduutti, sanyii keetii fi sanyii ishee gidduuttis diinummaa nan kaa’a; inni mataa kee ni caccabsa, ati immoo koomee isaa ni caccabsita.’ ‘Aadamiinis akkana jedheen, Sagalee niitii keetii waan dhageesseef, muka sana irraas waan nyaatteef—kan ani si ajaje, ‘Isa irraa hin nyaatin’ jedhee—lafeen siif abaaramteerti; guyyoota jireenya keetii hunda keessa gaddaan ishee irraa ni nyaatta; qoraattii fi qoree siif ni biqilchiti; biqiltuu dirree ni nyaatta; hamma gara lafaa deebi’utti, sababni isaas keessaa waan fudhatamteef, dafqa fuula keetiitiin buddeena ni nyaatta; ati biyyoo dha, gara biyyootti immoo ni deebita.’”

“Karaa ofii isaatiin duukaa bu’uudhaan, qorumsa Seexanaatiin wal-simsiisee hojjechaa fi fedha Waaqayyoo isa beekamaa ta’e faallessuudhaan, namni of ol kaasuu fi of eebbisuuf akkasumaan yaale. Akkasitti inni abboommiilee Waaqayyootiif abboomamuu dhabuu beekumsa muuxannoo irraa argamu argate. Akkasitti inni gaarii fi hamaa beeke; akkasiinis amanamummaa fi amanannaa inni Waaqayyoof qabu dhabe; hamminaa fi dhiphina karra bal’aa guutummaa maatii namaatiif bane. Har’a namoonni meeqa akkasuma qorannoo kana godhaa jiru! Namni yeroo kamiitti nageenya isaatiif karaa tokkichi guutummaatti ‘akkuma Gooftaan jedhu’ jedhu irratti amantii qabaachuu qofa ta’uu isaa ni barata?”

“Seexanni karaa namaatiin kalaqa ofii isaa irratti ijoollee Waaqayyoo gidduu seensisuuf barbaadaa jira. Inni akka Waaqayyootti fudhatamuuf, yookaan illee Waaqayyorra ol kaa’amuuf barbaadaa jira.”

“Sanbata torban jalqabaa torbaffaa gara guyyaa jalqabaatti jijjiiruudhaan, inni namoota labsiiwwan Waaqayyoo akka hin amanne ni geggeessa; kanaanis karaa fi karoora isaanii mataa isaanii akka ija ofii isaanii keessatti, akkasumas murtii isaanii kan jallate keessatti, ogummaa guddaa qabu fakkaatanii ilaalan godha. Imaammata namaatiin inni namoota ajajawwan Waaqayyoo ifatti ibsaman akka humna isaanii gad xiqqeessanii ilaalan, caalaatti immoo duudhaa namaa akka ulfina kennaniif ni geggeessa; akkasumas seera sana irraa maqsuun, inni yeroo hundumaa qulqulluu, qajeelaa, gaarii ta’e, akka waan xinnaa ta’eetti akka ilaalan godha. Inni akka kanaan hojiiwwan namootaa akka ijoollee abboomamoo ta’anii Waaqayyoo wajjin waliigalaadhaan hin deddeebine yoo dhorke, hojii Waaqayyoo addunyaa keenya keessatti raawwatamu gufachiisuu akka danda’u ni arga.”

“Garuu shira Seexanni namaa wajjin, warra iddoo itti gaafatamummaa qaban keessa dhaabatan wajjin qopheessu, akkuma yeroo yaaliin cubbuu taasifamee boodaatti sodaachisaa fi irraa

fagaatamuu qabu, akkuma haala warra keenya isa duraa keessatti ture sanaa dha. Ani akka jedhu nan barsiifameera, jechuunis namoonni hojii Waaqayyoo keessatti iddoo itti gaafatamummaa irra kaa'aman mirga isaanii kan warra kaan to'achuu baay'ee ol guddisanii tilmaamanii jiru. Iddoon namni tokko qabatu amala isaa hin jijjiiru. Namoonni tokko tokko waldootaafii mana yaalaa fayyaa deebisaniif ofii isaanii murteessuu akka qaban, murtiin isaanii immoo gaafatamuu akka hin qabne fakkaatanii jiru. Isaan tokko tokko tarkaanfii hundumaatti Yesus irraa haa baratan. Inni nama hundumaatiif aangoo ol aanaa ta'uu qaba.”

“Inni yeroo baay'ee barsiisaa keenya ta'e akkana jedha, ‘Namni Waaqa isaa wajjin of gadi qabee deddeebi'uun, hafuura gad of deebise keessatti karaa Waaqayyoo fudhatee yaadota mootummaa addunyaa keessatti faayidaa guddaa fakkaatan kan Seexanni dhiyeessu diduun hammam ulfaataa dha.’ Dhiibbaa namni karaa ofii isaa filachuu irraa maddu, bakka hundee jabaa Waaqayyoo qofa kaa'e irra cimaa dhaabachuu, irra deddeebiin mul'ateera. Karaa qajeelaa Waaqayyoo akeeke keessa deddeebi'uu diduun isaan gara jeequmsaatti geessa; warra qorumsaa fi qormaata wal fakkaataa qaban biroos ogummaa hin barsiisu. Namni yoom barata akka Waaqayyoo Waaqa ta'e, nama miti akka inni jijjiiramuuf?”

“Namoonni tokko tokkoo karaa sirrii irraa goran itti fufiinsaan dirqama Waaqayyoo isaan irra hin kaa'in qabachuuf ho'a keessa turan. Waaqayyoo tajaajilaa hundumaa fi ogeessa yaalaa hundumaa salphina dhugaa eeguuf waama. Ilmi Waaqayyoo Kakuu Moofaa fi Kakuu Haaraa keessatti mul'atu inni har'a addunyaa keenyaaf Fayyisaa dha. Erga isa irraa ergamaan hojii fayyina yaalaa hundinuu leenjii isaa fudhachuu qaba. Yoo inni mataa isaa mootummaa aangoo qilleensaa irraa adda hin baasin, lubbuuwwan isa irratti amanamummaa qaban dogoggorsuuf deema. Namoonni hundinuu namoota akkasitti barsiifamanii ol kaafaman, karooraan isaanii ummata idileetiin hubatamuu hin dandeenye irraa of haa eeggatan.

“Walxaxni cubbuu hubannaa daangaa hin qabne illee caala. Badiin hundi, dhiphinni hundi fi duuti, humna hamaa qofa utuu hin ta'in, dhugummaa Waaqa jiraataa illee ni mirkaneessu. Namni dhugaa, jechuunis dubbii Waaqa jiraataa isa bara baraan jiraatu, isa ajajamuudhaan jireenya kennu sana erga beekeeyyuu, dadhabbiin isaa mala xaxamaa Seexanaa wajjin wal simsiisuu keessatti baay'ee nama dinqisiisa. Warri hundinuu kan Waaqayyoon barsiifaman Kiristoosin Ilma Isaa akka ta'e ni hubatu. Warri ibsaalee beekamoo Waaqaatiif amanuu didan hundinuu jaalatamummaa cubbuu ni mul'isu; akkasumas gama jireenyaa fi hin duunee, isa qulqullina guutuu dhugaatiin ifa ba'e sanaatiin, hojjechaa hin jiran. Yoo amala, dubbii fi hafuura keessatti jijjiirama hin godhanne, lubbuuleen ni badu.”

“Karaa gara jannata deebifametti geessu keessatti karaa gidduu tokko illee hin jiru. Ergaan guyyoottan dhumaa kanaaf namaaf kenname yaada namootaa irraa madde waliin walitti makamuuf miti. Nuyi imaammata abbootii seeraa biyya lafaa irratti hirkachuu hin qabnu. Nuyi namoota gad of qabanii kadhannaa irratti ciman ta'uu qabna; akka warra hojiiwwan mootummaa Seexanaatiin jaamanii ta'anii hin hojjenne.”

“Namoonni baay'een amanti qabu; garuu amanti jaalalaan hojii hojjetuu fi lubbuu qulqulleessu hin qaban. Amantiin fayyisu dhugaa qofa amanuu salphaa miti. ‘Seexanonni illee ni amanu, ni hollatus.’ Kaka'umsi Hafuura Waaqayyoo namootaaf amanti humna kakaasu ta'e, kan amala bocuu fi namoota hojiiwwan bifa qofaatti raawwataman irra gara olitti geessu,

kenna. Dubbiin, hojiiwwan, fi hafuurri keenya Kristosiin hordoftoota ta'uu keenyaaf ragaa ba'uu qabu.”

“Bara kana guddaan fi eebbiin inni guddaan Waaqayyo kenne kun guyyoota dhuma kana keessatti dogoggoruu fi amantii irraa kufuu irraa eegumsa miti. Warri Waaqayyo itti gaafatamummaa olaanaa irra kaa'e ifa samii irraa gara ogummaa namaatti garagalu danda'u. Yommuu san ifni isaanii dukkana ta'a; dandeettiin isaanii Waaqayyo irraa amanamte kiyoo ta'a; amala isaanii immoo Waaqayyotti gufuu ta'a. Waaqayyoon qoosuun hin danda'amu. Isa irraa fagaachuun yeroo darbe keessa akkas ture; yeroo hundumaas bu'aa isaa isa dhugaa fidee jira, fuulduraattis ni fida. Hojiiwwan Waaqayyoon hin gammachiifne hojjechuun, yoo qalbii jijjiirratanii ifatti irraa hin deebi'in ta'e, isaan sirreessuuf yaaluu irra, nama hamaa sana dogoggora keessa tarkaanfii tarkaanfiidhaan geessa; achiinis cubbuun hedduun adabbii malee akka hojjetaman godha. Warri hundinuu amala isaan hojjetoota Waaqayyoo wajjin ta'anii hojjetan isaan godhu fi galata Waaqayyoo argamsiisu qabaachuu barbaadan, diinota Waaqayyoo irraa of addaan baafachuu fi dhugaa Kiristoos Yohaannisitti kenne akka inni addunyaatti kennu sana jabeessanii eeguu qabu.” Manuscript Releases, volume 18, 30–36.